

Fra kaos til trygghet – Håndtering og trygghetsarbeid ved avdekking av SSA

I den første fasen etter avdekking av SSA kan det fort oppstå vanskelige følelser og kaos blant de involverte. Man har ofte mange ubesvarte spørsmål og manglende informasjon i saken for å danne et helhetsbilde av situasjonen. Det er ofte flere instanser rundt den unge som sitter på vesentlige opplysninger. Første steg kan derfor være å kalle inn til et tverretattlig **samrådsmøte** i dialog med barnets omsorgsgivere. Er barnevernstjenesten inne bør de koordinere møtet og videre oppfølging.

Det kan være svært nyttig å drøfte saken anonymt i oppstartsfasen med personer som spesialkompetanse på SSA. Du kan ta direkte kontakt med [konsultasjonsteam](#) for å drøfte saken anonymt. Konsultasjonsteamene er organisert ulikt rundt om i landet, der noen er lokale team for vold og overgrep, mens andre er spesialisert på SSA. Jobber du i spesialisthelsetjenesten, finnes det et [Nasjonalt klinisk nettverk](#) med fagpersoner du kan rådføre deg med.

Samrådsmøte

Formålet med samrådsmøtet er å lage en **felles plan** for videre håndtering av saken. Eksempelet under er ment som en veiledning:

1. **Skape en felles forståelse:** Hva vet vi om det som har skjedd? Hvem var involvert i hendelsene? Er det enighet om grad av alvor? (Her kan man ta utgangspunkt i [Trafikklyset](#))
2. **Runde rundt bordet:** Hver instans gjør en kort presentasjon av sine iverksatte tiltak rundt de unge/familiene. Avklare hvem som er koordinator i saken. Er det flere instanser som bør involveres i saken?
3. **Felles drøfting:** Hvordan skaper vi trygghet rundt de unge? Hva trenger de enkelte? Se under for punkter til trygghetsplan for utøveren.
4. **Utforme en fremdriftsplan:** Hvem skal gjøre hva? Sett frist for tiltak som må på plass med en gang.
5. **Avklare tidspunkt for neste møte** og kontaktperson/kontaktinfo fra de ulike etatene.

Trygghetsarbeid

En trygghetsplan er en strukturert formulering av situasjoner, personer eller steder det er knyttet bekymring til, og skal si noe om hvilke tiltak som kan øke tryggheten på disse områdene. Hovedmålet med planen er å beskytte unge fra å bli utsatt for SSA, og redusere risiko for at utøveren settes i posisjon til å utøve ny SSA. Tiltakene er derfor primært rettet mot utøveren.

Trygghetsplanen må vise en tydelig innramming av den unge. Samtidig må planen gi rom for endring; det er viktig å «slippe opp» etter hvert som den unge drar nytte av iverksatte tiltak. I saker der barneverntjenesten og statlig barnevern er involvert, har de et særlig ansvar for å iverksette trygghetstiltak rundt den unge.

Det bør avklares så tidlig som mulig hvorvidt utøveren selv er utsatt for overgrep eller andre alvorlige krenkelser, slik at trygghetsplanen også rommer slike sårbarhetsfaktorer.

Husk at voksne har ansvar for å ivareta [barns rettigheter](#), selv om de har skadet andre. Eksempler på rettigheter i barnekonvensjonen som kan bli påvirket av trygghetstiltak er for eksempel Punkt 12: Retten til å utrykke sin mening og bli hørt, Punkt 15: Retten til å delta og Punkt 28 og 29: Retten til skolegang og nå utdanningsmål.

Anbefalinger ved utarbeidelse av trygghetsplan:

- Trygghetsplanen bør støtte barnet/ungdommens utvikling, fremme sunne relasjoner og støtte hele familien i å etablere trygghet. Den bør være forholdsmessig, ivareta barns grunnleggende rett til bla. frihet, skole og sosial omgang, og ikke søke å straffe den unge.
- Ansvar for utforming og etterfølgelse av trygghetstiltakene skal være hos de voksne. Det er sentralt at de som har ansvar for den daglige omsorgen for barnet/ungdommen, forplikter seg til trygghetstiltakene.
- Barnet/ungdommen skal som hovedregel informeres om tiltakene. Det er god praksis å også utforske barnets opplevelse av tiltakene og la de få medvirke der det er mulig.
- Det er viktig å avklare hvem som skal omfattes av trygghetsplanen og hvem som trenger å vite hva.
- Egne trygghetsplaner skal kun lages for områder der det er bekymring.
- Det anbefales å jobbe tverrfaglig og tverretatlig i trygghetsarbeidet.
- Trygghetsplanen bør evalueres jevnlig (hver 6. uke), og det kan være lurt å lage en plan for evaluering ved utarbeidelse.

Her kan dere finne mal til trygghetsplan som dere kan ta utgangspunkt i:

- [Barnehageveileder](#)
- [Skoleveileder](#)
- AIM Trygghetsplan for hjem/fritid (ta kontakt med Ressursenhet V27)
- [Trygghetsplan ved SSA mellom søsken](#)

- Digital trygghetsplan